

	GUIA O ITINERARI FORMATIU DE L'ESPECIALITAT DE OFTALMOLOGIA	Última revisió març 2025
	CD_GIFT_UD Oftalmologia	

GUIA O ITINERARI FORMATIU
 DE L'ESPECIALITAT D'OFTALMOLOGIA
 DEL HOSPITAL SANT JOAN DE REUS – BAIX CAMP

Realitzat per Dra. Gibet Benejam Torrent Tutora d'Oftalmologia	Aprovada per Comissió de Docència	Vistiplau de la Direcció Hospital Sant Joan de Reus – Baix Camp
Març 2025	Abril 2025	Abril 2025

ÍNDEX

1. DEFINICIÓ DE L'ESPECIALITAT	3
2. OBJECTIUS CONCRETS.....	3
3. INFRAESTRUCTURA DEL SERVEI APLICADA A LA DOCÈNCIA.....	3
4. ITINERARI FORMATIU	5
5. PROGRAMA TEÒRIC	9
6. OBJECTIUS DE LES ROTACIONS	10
7. AVALUACIÓ FORMATIVA.....	13
8. ACTIVITAT FORMATIVA	13
8.1 PLA DE FORMACIÓ TRANSVERSAL	13
8.2 OBJECTIUS PLA DE FORMACIÓ TRANSVERSAL	14
9. SESSIONS CLÍNIQUES I BIBLIOGRÀFIQUES.....	19
10. CONGRESSOS I CURSOS	19
11. ACTIVIDAD DE RECERCA	19

1. DEFINICIÓ DE L'ESPECIALITAT

L'oftalmologia és l'especialitat medicoquirúrgica que es relaciona amb el diagnòstic i tractament dels defectes i les malalties de l'aparell ocular i de la visió.

El fonament de l'especialitat rau en l'especificitat anatòmica i funcional de l'aparell visual.

2. OBJECTIUS CONCRETS

Com qualsevol altre període de docència s'han elaborat una sèrie d'objectius educacionals, que s'hauran d'assolir al finalitzar el període d'especialització.

1. Objectius generals:

- aconseguir oftalmòlegs capaços de donar un servei d'alta qualitat assistencial
- formar personal docent qualificat per l'ensenyança de l'oftalmologia

2. Objectius específics:

- adquirir sòlids coneixements teòrics de l'especialitat d'oftalmologia
- adquirir sòlids coneixements pràctics, mitjançant el correcte aprenentatge d'aquells instruments necessaris pel desenvolupament de l'especialitat, així com la realització d'un mínim d'intervencions quirúrgiques oftalmològiques, que permetin el posterior desenvolupament de l'especialitat per part del metge oftalmòleg un cop acabada la seva residència
- aconseguir formar al metge especialista en el tracte cap al pacient, per una millor desenvolupament de la pràctica clínica
- ser capaç de dissenyar i dur a terme un treball d'investigació, mitjançant la realització de diversos estudis durant la residència, i en el cas de que el metge ho desitgi, aconseguir el grau de doctor en Medicina i Cirurgia per la Universitat Rovira i Virgili
- ser capaç de desenvolupar una activitat docent als estudiants de Medicina o metges d'altres especialitats, mitjançant la pràctica diària en el propi servei d'oftalmologia

3. INFRAESTRUCTURA DEL SERVEI APLICADA A LA DOCÈNCIA

La docència en el servei d'oftalmologia és tasca de tot el personal englobat per 1 cap de servei, 11 metges adjunts i dos optometristes.

El resident rotarà amb tots els oftalmòlegs i aprendrà les diferents parts de l'oftalmologia segons la subespecialitat de cadascun d'ells.

Tothom té dos dies de quiròfan a la setmana, ja sigui sol o compartit, i tres dies de dispensaris que es realitzen a les Consultes Externes de l'Hospital Sant Joan de Reus - Baix Camp.

Els quiròfans són a l'hospital a on es fan intervencions de totes les subespecialitats . Tots els oftalmòlegs operen cataractes i a més cirurgia pròpia de la seva subespecialitat.

La majoria dels pacients que s'operen ho fan per cirurgia major ambulatoria. Si és necessari ingressar-los es fa a l'unitat de curta estada o si es preveu que l'ingrés serà llarg a la planta de cirurgia.

Hi ha 9 dispensaris habilitats amb l'aparatge bàsic per passar consultes i aparells específics en algun d'ells com són el làser d'argó, la càmera no midriàtica, el microscopi especular, l'angiògraf ,topografies, biometries, camps visuals, paquimetries, OCT i la càmera fotogràfica de pol anterior. També és a on es fa la teràpia antiangiogènica pels tractament de la DMAE.

Cadascú té un dia de consulta d'oftalmologia general i dos dies de subespecialitat. Tots veiem i operem cataractes ja que és la patologia més freqüent.

Al proves especials de l'Hospital es realitzen ERG multifocal, EOG i PEV com a proves complementàries.

Els optometristes visiten 5 dies a Consultes Externes de l'hospital, dels quals un està especialitzat en optometria pediàtrica.

Sessions:

Hi ha una sessió docent setmanal, cada dijous de 14.30h a 15:30h, a on de forma correlativa cada adjunt/resident exposa una revisió o un cas clínic o un tema concret sobre oftalmologia. També hi estan convidats els oftalmòlegs de l'hospital comarcal Móra d'Ebre el 4^t dijous de mes.

Es realitza una sessió interhospitalària amb tots els hospitals de la província de Tarragona de forma trimestral.

El dia de Santa Llúcia (13 de desembre) es realitza una sessió de revisió i actualització d'oftalmologia.

4. ITINERARI FORMATIU

Rotacions i objectius a assolir durant el període de formació:

Any	Rotació	Duració (mesos)	Dispositiu Docent	Guàrdies
R1	Oftalmologia general	3	Hospital Sant Joan de Reus – Baix Camp	Urgències OFT
	Atención Primaria	1	Hospital Lleuger de Cambrils / ABS Marià Fortuny	Urgències OFT
	Optometria	3	Hospital Sant Joan de Reus – Baix Camp	Urgències OFT

	Òrbita i oculoplàstica	4	Hospital Sant Joan de Reus – Baix Camp	Urgències OFT
R2	Cataracta	5	Hospital Sant Joan de Reus – Baix Camp	Urgències OFT
	Glaucoma	4	Hospital Sant Joan de Reus – Baix Camp	Urgències OFT
	Còrnia	2	Hospital Sant Joan de Reus – Baix Camp	Urgències OFT
R3	Oftalmologia pediàtrica	3	Hospital Sant Joan de Reus – Baix Camp	Urgències OFT
	Cirurgia Refractiva	1	Institut Català de la Retina (Barcelona)	Urgències OFT
	Neuroftalmologia	1	Pendent de conveni amb Sant Pau	Urgències OFT
	Oftalmologia pediàtrica	3	Hospital Universitari Sant Joan de Déu (Barcelona)	Urgències OFT
	Rotació lliure	2	-	-
	Retina mèdica	1	Hospital Sant Joan de Reus – Baix Camp	Urgències OFT
R4	Retina mèdica	6	Hospital Sant Joan de Reus – Baix Camp	Urgències OFT
	Retina quirúrgica	5	Hospital Sant Joan de Reus – Baix Camp	Urgències OFT

Primer any:

Rotació per oftalmologia general i bàsica i refracció.

1.a. Oftalmologia general durant 3 mesos amb un tutor assignat (adjunt de guàrdia).

- formació en l'ús dels diferents instruments i tècniques habituals a l'oftalmologia.
- aprendre l'exploració física del malalt oftalmològic.
- realitzar la història clínica bàsica.
- aprendre la patologia bàsica d'urgències.

1.b. Atenció Primària durant 1 mes-

- coneixements bàsics de l'atenció primària

1.c. Formació en optometria durant 4 mesos.

- coneixements bàsics de refracció i correcció amb lents d'òptica.
- refraccions amb cicloplègia.
- es faran un mínim de 100 refraccions en l'adult i 50 en nens.

1.d. Rotació de 4 mesos per òrbita i oculoplàstica .

- coneixements teòrics bàsics.
- cirurgia bàsica de parpelles (calazi, papil·lomes,...) i més complexa, assistint a un mínim de 20 cirurgies d'entropi, ectropi i ptosi palpebral realitzant-ne un mínim de 5 com a primer cirurgia
- cirurgia de la conjuntiva (pterigi,...)
- aprenentatge de la utilització de toxina botulínica en la cirurgia del blefarospasme.
- cirurgia d'enucleació i evisceració, assistint a un mínim de 2 intervencions com a ajudant i una com a cirurgia (donada la baixa incidència d'aquesta patologia, es podrà realitzar durant tota la residència).
- es realitzaran un mínim de 30 petites cirurgies en aquesta rotació
- realitzar 5 dacriocistorrinostomies com a ajudant.

Segon any:

Rotació per segment anterior. S'assignarà un tutor segons la rotació associat als diferents especialistes de cada ària. La durada és de tot l'any i part del següent incloent el diagnòstic i tractament de la patologia de la còrnia, la cataracta i el glaucoma.

2.a. Rotació per segment anterior aprenent el diagnòstic i la cirurgia de la cataracta durant 5 mesos.

- aprendre la cirurgia de la cataracta en les seves diferents tècniques quirúrgiques (facoemulsificació, Mics,...), realitzant un mínim de 40 intervencions com a ajudant i 40 com a primer cirurgia
- aprendre a utilitzar el làser YAG com a mínim fent 30 tractaments
- aprendre a realitzar la cirurgia traumatològica i reparadora del segment anterior realitzant un mínim de 5 cirurgies com a ajudant i 2 com a cirurgia (aquesta patologia va associada a les guàrdies i es pot realitzar durant els quatre anys de la residència).

2.b. Rotació per la unitat de glaucoma durant 4 mesos.

- aprendre l'exploració clínica bàsica així com els mètodes diagnòstics (campimetria, paquimetria, OCT,...) associats a aquesta patologia
- aprendre les diferents tècniques terapèutiques mèdiques i quirúrgiques i l'ús del làser pel glaucoma (trabeculoplastia, iridotomies)
- realitzar un mínim de 10 cirurgies com a ajudant i 2 com a cirurgia ja sigui sols de glaucoma o combinat amb cataracta.

2.c. Rotació per l' Unitat de còrnia durant 2 mesos, a on adquirirà els coneixements bàsics en l'exploració i diagnòstic de la patologia corneal realitzant un mínim de 5 trasplantaments de còrnia com a ajudant en les seves diferents modalitats (QPP, DSAEK,...). També coneixerà altres tractaments mèdics i quirúrgics.

Tercer any

Un mes d'aquest any està ocupat per la rotació del segment anterior explicada anteriorment.

3.a. Rotació per oftalmologia pediàtrica al nostre Hospital durant 3 mesos , aprenent els coneixements necessaris sobre oftalmologia infantil i estrabismes.

3.b. Rotació externa pel a l'Institut Català de la Retina (Barcelona) durant 1 mes (Cirurgia refractiva) i 1 mes a Neurooftalmologia pendent de conveni amb Sant Pau a on aprendrà el diagnòstic i diferents tècniques quirúrgiques de les patologies susceptibles de cirurgia refractiva i de neurooftalmologia.

3.c. Rotació externa per l'Hospital Sant Joan de Déu de Barcelona durant 3 mesos , aprenent els coneixements necessaris sobre oftalmologia infantil i estrabismes. Es realitzaran diferents intervencions, com a primer ajudant, d'oftalmologia pediàtrica segons la secció a on es realitzi la rotació.

3.d. Durant els següents 2 mesos s'establirà la rotació lliure del resident segons el camp de la seva formació que vulgui ampliar, ja sigui al mateix hospital o en un altre nacional o estranger, valorat junt amb el tutor i la comissió local de docència. ja sigui dins el nostre servei o en un altre Hospital (a pactar amb el tutor).

3.e. Inicia rotació per retina que durarà un any.

Quart any

Aquest any es farà la rotació pel servei de retina del nostre Hospital excepte l'últim mes que el resident pot triar a quina secció fer-lo dins del nostre servei.

4.a. Es realitzarà un primer període basat en la retina mèdica

- aprenentatge de les diferents tècniques d'exploració: oftalmoscopia directe i indirecte, ús de l'angiògraf, realitzant un mínim de 20 angiografies, ús del retinògraf tant midriàtic com no midriàtic i la seva utilització en el diagnòstic de la diabetis ocular.
- aprenentatge de les tècniques d'exploració ocular amb l'ecògraf simple i Doppler.
- utilització de la fotocoagulació làser amb un mínim de 50 tractaments a retina.
- aprenentatge del tractament de la DMAE mitjançant les tècniques actuals, injeccions vítries de fàrmacs antiangiogènics, mínim de 50 injeccions.

3.b.2. En un segon període aprendran els coneixements necessaris en retina quirúrgica.

- aprenentatge de les diferents tècniques quirúrgiques, cirurgia extraescleral i vitrectomia posterior
- assistència a un mínim de 50 cirurgies de vitri-retina com a ajudant , actuant com a primer cirurgia en un mínim de 5 cirurgies extraesclerals i 5 vitrectomies posteriors.

Guàrdies dels residents del servei d'oftalmologia

En el programa nacional la realització de guàrdies d'oftalmologia és obligatòria des del segon any de la residència.

En el cas del nostre hospital, degut a la gran quantitat d'urgències que venen d'aquesta especialitat, s'ha decidit que les guàrdies es realitzin des del primer any de residència.

Durant les guàrdies aprendrà la patologia específica d'urgències oftalmològiques.

Aquestes seran de presència física per part del resident, sota la supervisió del metge adjunt que està de guàrdia localitzada a partir del segon any de residència i el primer any seran només de tarda sota la supervisió de l'adjunt que treballa de tarda.

El número de guàrdies serà d'un mínim de quatre i un màxim de sis al mes, de manera que no s'alteri massa el desenvolupament normal de les rotacions. El resident lliurarà la guàrdia el dia següent segons el conveni del nostre hospital a partir del segon any de residència. El primer any en pot fer més ja que només són per la tarda.

5. PROGRAMA TEÒRIC

El programa teòric s'ha d'entendre com un indicador dels coneixements necessaris per la formació en oftalmologia i no com un llistat de temes a memoritzar.

S'aconseguirà el programa teòric mitjançant l'assistència a l'activitat docent pròpia del servei (sessions clíniques, seminaris, cursos) així com l'assistència a cursos propis de l'especialitat desenvolupats en altres centres (cursos, congressos, etc.).

Programa de formació teòric:

1. Oftalmologia bàsica:

- Sistema ocular i visió, anatomia i fisiologia ocular
- Embriologia ocular
- Òptica oftàlmica
- Exploració del sistema ocular: semiologia, instrumentació i tècniques d'exploració ocular

2. Malalties de l'aparell ocular:

- Malformacions congènites
- Trastorns de refracció ocular: miopia, hipermetropia, astigmatisme
- Malalties de les parpelles: ptosi, entropi, ectropi, blefaritis, quistos, tumoracions
- Malalties de l'òrbita: oftalmopatia tiroidea, fractures, infeccions, tumoracions
- Sistema llagrimall: hiposecreció, hipersecreció, infeccions, tumoracions
- Conjuntiva: infeccions, al·lèrgies, degeneracions, tumoracions
- Còrnia i esclera: infeccions, degeneracions, distròfies
- Uveïtis: etiologia, classificació i tractament
- Glaucoma: etiologia, classificació i tractament
- Cristal·lí: cataracta, anomalies congènites
- Retina: malalties hereditàries, maculopaties, degeneracions, malformacions congènites, despreniment de retina, tumoracions
- Neurooftalmologia: camps visuals, malalties congènites, tumoracions, malalties d'origen vascular
- Patologia quiasmàtica i de vies retroquiasmàtiques
- Estrabismes
- Paràlisi oculomotors
- Patologia pupil·lar i la seva motilitat
- Nistagmus
- Traumatismes de l'aparell ocular: contusions, perforacions, causticacions
- Oftalmologia pediàtrica: l'ull del nen, malalties més freqüents del nadó congènites i adquirides, ambliopia, leucocòria

3. Oftalmologia i malalties sistèmiques

- L'aparell ocular en les malalties vasculars: hipertensió arterial, oclusions venoses i arterials retinianes, arteriosclerosi
- L'aparell ocular en les malalties del sistema endocrí: diabetis, tiroides, paratiroides, etc.

- L'aparell ocular en les malalties del sistema hematològic: malalties de la sèrie vermella, malalties de la sèrie blanca, malalties del sistema de coagulació
- L'aparell ocular en les malalties de la col·làgena: lupus eritematós sistèmic, dermatomiositis, etc.
- L'aparell ocular en les malalties del sistema nerviós: tumoracions, malformacions, degeneracions, malalties d'origen vascular
- L'aparell ocular en les malalties infeccioses.
- L'aparell ocular en les intoxicacions: fàrmacs, metalls, alcohol, tabac, altres drogues
- Farmacologia ocular: mecanisme d'acció dels fàrmacs a nivell ocular, vies d'administració de fàrmacs, efectes secundaris.

6. OBJECTIUS DE LES ROTACIONS

Els objectius de cada rotació estan reflectits dins el programa teòric, però de forma general els podríem definir com:

Primer any:

- ser capaç d'elaborar una història clínica completa d'oftalmologia, realitzant un diagnòstic diferencial correcte i establir un tractament adequat a la patologia, sobretot a l'ària d'urgències oftalmològiques
- realitzar les intervencions quirúrgiques mínimes establertes en la patologia de conjuntiva, parpelles i annexes oculars
- adquirir coneixements suficients per la pràctica de guàrdies en l'especialitat d'oftalmologia

Segon, tercer i part del quart any:

- desenvolupar la capacitat de diagnòstic i tractament en cadascuna de les subespecialitats en que s'ha dividit el període de formació amb la cirurgia corresponent
- formació en oftalmologia pediàtrica i estrabisme que es realitzarà durant quatre mesos com a rotació externa a l'hospital Sant Joan de Déu de Barcelona
- ser capaç de realitzar un diagnòstic, diagnòstic diferencial i tractament mèdic o quirúrgic acurat per cadascuna de les patologies oftalmològiques
- al final del període de formació s'ha establert un període de sis mesos per a que el metge resident pugui reforçar els seus coneixements en alguna unitat de les que ja ha rotat o fer una comissió de serveis en un altre centre per desenvolupar la seva formació en alguna de les àries de les subespecialitats.

Primer any:

Oftalmologia general i bàsica i refracció

- 1- Formació en l'ús dels diferents instruments i tècniques habituals a l'oftalmologia.
- 2- Aprendre l'exploració física del malalt oftalmològic.
- 3- Realitzar la història clínica bàsica.
- 4- Aprendre la patologia bàsica d'urgències i el seu tractament.

Atenció Primària

- 1- Conèixer i abordar els problemes de salut més prevalents en atenció primària, valorar els pacients en un àmbit de major incertesa, alta freqüentació i menors proves diagnòstiques.
- 2- Conèixer i aplicar els protocols de les malalties més prevalents en la APS.
- 3- Aprendre l'abordatge de la medicina preventiva, l'atenció a la família i l'individual des del punt de vista bio-psicosocial.
- 4- Conèixer les tècniques de diagnòstic i tractament disponibles en el Centre d'Atenció Primària i les que es realitzen en el domicili del pacient.
- 5- Conèixer les funcions dels diferents professionals que treballen en aquest àmbit assistencial en un entorn multi i interdisciplinari.

Optometria

- 1- Coneixements bàsics de refracció i correcció amb lents d'òptica.
- 2- Refraccions amb cicloplegia.
- 3- Es faran un mínim de 50 refraccions en l'adult.
- 4- Es faran un mínim de 30 refraccions en nens.

Òrbita i oculoplàstica

- 1- Coneixements teòrics bàsics oculoplàstica.
- 2- Cirurgia de parpelles, assistint a 20 cirurgies i 5 com a primer cirurgià.
- 3- Cirurgia de la conjuntiva realitzant-ne un mínim de 10 com a primer cirurgià.
- 4- Utilització de toxina botulínica.
- 5- Es realitzaran un mínim de 30 petites cirurgies.
- 6- Cirurgia d'enucleació i evisceració, assistint a 2 intervencions com a ajudant.

Segon any:

Segment anterior aprenent el diagnòstic i la cirurgia de la cataracta

- 1- Aprendre cirurgia de la cataracta. 50 com a primer cirurgià i 50 com a ajudant.
- 2- Realitzar mínim 15 cirurgies amb làser YAG.
- 3- Aprendre cirurgia traumatològica: 5 com a ajudant i 2 com a primer cirurgià.

Glaucoma durant 4 mesos

- 1- Aprendre els mètodes diagnòstics en la patologia del glaucoma.
- 2- Aprendre l'ús del làser en glaucoma.
- 3- Realitzar 10 cirurgies de glaucoma com a ajudant i 2 com a primer cirurgià.
- 4- Conèixer les tècniques de MIGS i la seva indicació.

Unitat de còrnia

- 1- Aprendre l'exploració i diagnòstic de la patologia corneal.

- 2- Aprendre maneig del microscopi endotelial.
- 3- Assistir com a ajudant a 5 trasplantaments de còrnia o altres cirurgies corneals.

Tercer any:

Oftalmologia pediàtrica

- 1- Aprendre l'exploració del pacient pediàtric.
- 2- Aprendre optometri en pacient pediàtric.
- 3- Conèixer les diferents patologies en nens.
- 4- Assistir d'ajudant en mínim 5 estrabismes (N'ha realitzat 2 com a primer cirurgia).

Cirurgia refractiva

- 1- Aprendre a realitzar les proves necessàries per escollir els pacients que es poden operar de refractiva.
- 2- Conèixer les tècniques i el material quirúrgic necessari.
- 3- Assistir com a observador a un mínim de 10 cirurgies refractives i/o corneals.
- 4- Diagnosticar les diferents patologies susceptibles de cirurgia refractiva.

Neuro-oftalmologia

- 1- Familiaritzar-se amb HC, exploració i exploració diagnòstica en neuro-oftalmologia
- 2- Realització exploració: AV, visió cromàtica, MOE i MOIs.
- 3- Aprendre a interpretar proves complementàries: CV, neuroimatge, OCT.
- 4- Coneixement i maneig patologia Nervi òptic. DX i diagnòstic diferencial .
- 5- Coneixement i maneig patologia quiasme i retroquasmàtica.
- 6- Coneixement i maneig patologia motilitat ocular, paràlisi i anomalies pupil·lars.

Oftalmologia infantil i estrabismes

- 1- Aprendre les principals patologies del pol anterior en l'ull del nen.
- 2- Aprendre les principals patologies del pol posterior en l'ull del nen.
- 3- Conèixer el diagnòstic i maneig de l'estrabisme.
- 4- Conèixer el protocol de tractament de l'obstrucció de la via llagrimal congènita.
- 5- Saber diagnosticar i tractar les urgències oftalmològiques pediàtriques més freqüents.

Retina mèdica

- 1- Aprenentatge de diferents tècniques d'exploració en retina: realitzar mínim de 20 angios i 30 retinos.
- 2- Aprenentatge de l'ús de l'ecografia en retina i interpretació del TAC i la RNM en aquesta patologia.
- 3- Realització de fotocoagulació làser: mínim 20 tractaments.
- 4- Realització de mínim 30 injeccions intravítrees.
- 5- Realització de mínim 50 exploracions amb OCT.

Quart any:

Retina mèdica

- 1- Aprendre les tècniques d'exploració en retina realitzant 20 angiografies i 30 retinografies.
- 2- Aprendre maneig de l'ecògraf i a valorar TACs i RNM en relació a la retina.
- 3- Realitzar mínim de 50 fotocoagulacions làser en retina.
- 4- Realitzar mínim de 30 injeccions intravítreas.
- 5- Realitzar mínim de 30 OCT.

Retina quirúrgica

- 1- Aprenentatge de les diferents tècniques quirúrgiques en retina.
 - 2- Realitzar 10 cirurgies extraesclerals i 5VPP com a primer cirurgia.
 - 3- Assistir a 50 cirurgies de retina com a primer ajudant.
- oftalmologia general i bàsica i refracció.

7. AVALUACIÓ FORMATIVA

L'avaluació formativa es duu a terme mitjançant una reunió trimestral (després o al mig de cada rotació, segons correspongui) i el seguiment del llibre de residents.

Es redacta una acta de cada una de les reunions realitzades en la que consten tots els temes tractats, especialment els referents a la rotació que s'està realitzant i si s'escau de la rotació següent.

El Tutor i el Resident firmen l'acta i se'n queden una còpia. Una altra és entregada a la Comissió de Docència per ajuntar amb l'expedient acadèmic del resident.

Si són necessàries més reunions tutor-resident, ja sigui per petició de qualsevol de les parts, es realitzaran de forma independent de les trimestrals.

Durant la reunió trimestral el resident aportarà el llibre de registre d'activitats degudament complimentat que serà avaluat conjuntament amb el tutor .

Hi ha uns cursos de formació transversal per tots els residents que són obligatoris (bioètica, medicina basada en l'evidència, estadística,...)

8. ACTIVITAT FORMATIVA

8.1 PLA DE FORMACIÓ TRANSVERSAL

El programa de Formació Transversal (PFT) té com a objectiu oferir formació complementària en matèries rellevants en la pràctica clínica diària, algunes de les quals no estan incloses en la formació pregrau ni s'ofereixen habitualment en cursos de post-grau.

Pretén assegurar la capacitació bàsica en determinades àrees, en les quals després cada especialista podrà completar segons els seus interessos i necessitat.

Les activitats docents es realitzaran durant els dos primers anys de residència i la metodologia de la formació serà tant amb la incorporació de coneixements teòrics, com en forma de seminaris i tallers pràctics.

La Coordinació del programa correspon al Cap d'Estudis de la Unitat Docent de l'Hospital Sant Joan de Reus – Baix Camp.

En la majoria dels cursos l'assistència és obligatòria per als residents de totes les especialitats.

Ref.	CURS	Presencial Semi-pres Online	Hores	Obligatori: ✓ Opcional: ▪
01	SVB+DEA	P	8	✓
02	SVI i/o SVA	S	8 +	✓
03	Bioètica	P	4	✓
04	Aspectes Jurídics	P	4	✓
05	Gestió clínica	P	6	✓
06	Qualitat assistencial	P	4	✓
07	Seguretat del pacient	P	4	✓
08	Habilitats comunicatives (metge-malalt)	P	2	✓
09	Cerca bibliogràfica i lectura crítica. MBE	P	12	✓
10	Recerca bàsica	P	4	✓
11	Curs Acol·lida i Urgències	P	40	✓
12	Preparació de ponències i comunicacions orals	P	2	✓
13	Estadística bàsica	P	10	✓
14	Protecció Radiològica	O		✓
15	Iniciació a l'ecografia	P	8	✓
16	Determinants de la Salut i promoció de la Salut	P	4	✓
17	Habilitats quirúrgiques	P	2	✓

8.2 OBJECTIUS PLA DE FORMACIÓ TRANSVERSAL

Suport Vial Bàsic (SVB)

Objectiu general:

- Saber identificar i actuar davant una aturada cardiorespiratòria exercint les tècniques de Suport Vital Bàsic.
- Objectius específics:
- Aprendre a identificar una aturada cardiorespiratòria (ACR).
- Posar en marxa el Sistema Integral d'Emergències 112.
- Adquirir els coneixements teòrics i habilitats necessàries per al tractament de la ACR, assolint
- la realització de les Compresions Toràciques de gran qualitat. Aprenentatge i domini del maneig del desfibril·lador automàtic amb seguretat.
- Recomanacions sobre els factors de risc cardiovasculars i prevenció dels accidents i normes de prevenció Covid-19.

Suport Vital Immediat (SVI)

Objectiu general:

- Saber identificar i actuar davant una aturada cardiorespiratoria exercint les tècniques de Suport Vital Immediat.
- Objectius específics:
- Identificar i tractar a un pacient agut greu mitjançant l'aproximació ABCDE (via Aèria,
- Respiració, Circulació, Discapacitat, Exposició).
- Identificar i tractar a un pacient en aturada cardiorespiratòria amb desfibril·lació externa automàtica o manual, material instrumental de la via aèria i accés vascular d'urgència, en espera de l'arribada d'assistència més especialitzada.
- Identificar les arítmies per aturada segons l'estructuració del mòdul d'arítmies dels cursos de SVI.
- Incorporar-se com a membre de l'equip de suport vital avançat si fos necessari.

Bioètica

Objectiu general:

- Conèixer els aspectes bàsics de la bioètica que afecten a la pràctica assistencial
- Objectius específics:
- Reflexionar sobre la dimensió ètica de les activitats ordinàries de la pràctica clínica
- Promoure canvis d'actituds i comportaments del metge resident que es fonamentin en el compromís ètic amb el pacient.
- Desenvolupar les habilitats necessàries per a l'argumentació i la presa de decisions racionals davant de conflictes ètics que sorgeixen en la pràctica clínica diària

Aspectes Jurídics

Objectiu general:

- Conèixer els aspectes jurídics que afecten a la pràctica assistencial
- Objectius específics:
- Conèixer la responsabilitat mèdica civil, penal i administrativa
- Conèixer la normativa sobre el dret a l'autonomia del pacient i les obligacions en matèria d'informació i documentació clínica
- Conèixer els aspectes mèdic-legals relacionats amb l'Administració de Justícia

Gestió Clínica

Objectiu General:

- Conèixer el marc general de la gestió clínica d'un centre assistencial o d'un servei mèdic.

Objectius específics:

- Conèixer els sistemes sanitaris internacionals
- Conèixer amb detall el sistema sanitari català
- Conèixer els sistema de finançament dels diferents nivells assistencials

- Conèixer els sistemes de Case-Mix i la seva repercussió amb el finançament d'un centre assistencial
- Adquirir coneixements bàsics d'economia de la salut
- Conèixer els determinants de salut i de la malaltia i la promoció de la salut

Qualitat Assistencial

Objectiu general:

- Conèixer les dimensions de la qualitat assistencial i la seva aplicació en l'assistència sanitària

Objectius específics:

- Conèixer les dimensions de la qualitat assistencial
- Conèixer els principis de la millora contínua
- Conèixer els diferents models de qualitat i acreditació que s'apliquen en l'entorn sanitari

Seguretat del Pacient

Objectiu general:

- Apropar als professionals, el clima i la cultura de Seguretat Clínica del pacient.

Objectius específics:

- Fomentar la notificació d'incidents, la prevenció d'esdeveniments adversos.
- Realitzar l'anàlisi mitjançant tècniques específiques i la definició de propostes de millora.
- Aplicar tot aquest contingut al centre i a la realitat dels serveis

Habilitats Comunicatives

Objectiu general:

- Millorar la competència en saber notificar males notícies dels metges i altres professionals de la salut

Objectius específics:

- Conèixer el protocol SPIKES com a mètode per a notificar males notícies
- Detectar els errors comunicatius produïts durant la notificació d'una mala notícia a un pacient
- Aplicar el protocol SPIKES en la notificació de males notícies
- Reflexionar de manera crítica sobre la relació metge-pacient

Medicina Basada en l'Evidència (MBE)

Objectiu general:

- Conèixer els conceptes bàsics en la Medicina Basada en l'Evidència

Objectius específics:

- Conèixer els graus d'evidència dels articles i publicacions científics
- Aprendre a realitzar revisions sistemàtiques i metanàlisis per a confeccionar una guia de pràctica clínica
- Interpretar correctament els estudis d'intervencions terapèutiques i de proves pronostiques
- Aprendre a fer una cerca estructurada de la literatura científica

Recerca Bàsica

Objectiu general:

- Conèixer els instruments i les possibilitats per a realitzar recerca al nostre centre per part dels professionals en formació especialitzada

Objectius específics:

- Conèixer les estructures de recerca del nostre entorn
- Conèixer els diferents recursos disponibles per a fer recerca
- Conèixer els grups de recerca estables de l'HUSJR
- Conèixer els instruments d'avaluació de la recerca

Curs Acollida i Urgències

Objectiu general:

- Donar els coneixements necessaris als nous residents per poder iniciar la seva formació post-grau tant des dels aspectes laborals com assistencials i docents a l'hospital.

Objectius específics:

- Conèixer el funcionament de l'estructura docent de l'hospital
 - Conèixer el sistema d'avaluació i les rotacions
 - Conèixer el sistema informàtic (h-net) i la prescripció farmacèutica electrònica
 - Conèixer els aspectes contractuals, laborals i de salut del treball
 - Conèixer la normativa sobre el dret a l'autonomia del pacient i les obligacions en matèria d'informació i documentació clínica
 - Conèixer els aspectes medicolegals relacionats amb l'Administració de Justícia la responsabilitat mèdica: civil, penal i administrativa
 - Apropar als professionals, el clima i la cultura de Seguretat Clínica del pacient.
- Objectius específics: Fomentar la notificació d'incidents, la prevenció d'esdeveniments adversos.

Preparació de ponències i comunicacions orals

Objectiu General:

- Aprendre a dissenyar y presentar de manera professional comunicacions orals de manera presencial i virtual

Objectius específics:

- Establir els processos de treball i protocols de comunicació corporativa de l'Hospital Sant Joan de Reus - Baix Camp.
- Millorar les presentacions de treballs, estudis i revisions en format virtual.

Estadística bàsica

Objectiu General:

- Conèixer els conceptes estadístics bàsics per poder iniciar-se en la recerca clínica

Objectius específics:

- Conèixer el maneig de les variables

- Conèixer l'estadística univariant i bivariant amb variables categòriques i amb variables quantitatives
- Conèixer l'estadística multivariant

CARAM - Curs Autoformatiu de Radioprotecció Multiprofessional

Objectius establerts pel Departament de Salut.

Curs adreçat únicament als residents de primer any excepte els residents de Medicina Interna.

Iniciació a l'ecografia

Objectiu general:

- Comprendre la utilitat de l'ultrasò en punt d'atenció com una tècnica auxiliar bàsica en el diagnòstic i tractament de la patologia urgent
- Aplicar les tècniques d'avaluació sistemàtica amb l'ús de l'equip d'ultrasò en patologies específiques
- Utilitzar l'ecògraf com una eina d'elecció primària en l'aproximació al pacient urgent

Objectius específics:

- Conèixer e interpretar l'anatomia ecogràfica de les extremitats inferiors
- Conèixer e interpretar l'anatomia ecogràfica del reno-vesical
- Conèixer e interpretar l'anatomia ecogràfica dels grans vasos i cor
- Conèixer e interpretar l'anatomia ecogràfica pulmonar
- Conèixer e interpretar l'anatomia ecogràfica de l'abdomen i Eco FAST

Determinants de la Salut i Promoció de la Salut

Objectiu general:

- Millorar els coneixements dels determinants de la salut i la malaltia i la promoció de la salut tan en l'àmbit laboral com comunitari.

Objectius específics

- Conèixer la Xarxa d'Hospitals Promotors de la Salut.
- Conèixer les obligacions de promoció de la salut des dels serveis de Prevenció de Riscos.
- Conèixer alguns plans d'empreses saludables.
- Dissenyar una intervenció de promoció de la salut dins d'una empresa.
- Conèixer els diferents tipus d'intervenció en promoció i educació de la salut.
- Aprendre quins son i com influeixen els determinants de salut.
- Ser capaços de dissenyar intervencions en salut a nivell comunitari.

Habilitats quirúrgiques

Objectiu general:

- Millorar els coneixements i les habilitats en la realització de tancament i sutures en ferides no complexes de pell i teixit subcutani

Objectius específics:

- Identificar el material necessari per realitzar una sutura correctament.
- Identificar els tipus de ferides susceptibles a ser suturades.
- Saber escollir el material i la tècnica de sutura adient a la ferida.
- Manejar el material i les tècniques asèptiques per la realització d'una sutura

- Saber realitzar correctament les tècniques de sutures més habituals

9. SESSIONS CLÍNIQUES I BIBLIOGRÀFIQUES

El resident ha de participar a les sessions setmanals que es fan al Servei d'Oftalmologia així com en les sessions bibliogràfiques que es realitzin i les sessions de formació dels Serveis associats a la seva rotació.

Les sessions estan estructurades de tal manera que no coincideixi amb l'horari assistencial del servei per tal de garantir la participació de tot el personal interessat. És dediquen 3 hores setmanals: dimarts i dimecres de 8 a 9 hores i dijous de 15 a 16 hores.

Els temes que es tracten van des de temes clínics del servei a revisions bibliogràfiques i administratives, donant així oportunitat a participar com a ponents a residents, adjunts, personal d'infermeria i personal administratiu.

10. CONGRESSOS I CURSOS

Per complementar la seva formació i en funció de l'àrea de coneixement per la que estigui rotant, es recomana que el resident assisteixi a cursos presencials i participi dels cursos de formació continuada organitzats periòdicament per diferents entitats docents i societats científiques:

ANY DE RESIDÈNCIA	TÍTOL FORMACIÓ
R1	Curs Urgències Societat Catalana oftalmologia
R1	SECOP
R2	Curso Glaucoma IOBA
R2	SECOMIR
R4	Lifelong Learning (Bausch & Lomb)

L'assistència a congressos o jornades es valorarà de forma individual i ha de ser una formació adequada al lloc de treball. El peticionari ha de presentar una comunicació, pòster o ponència com a primer signant per al seu finançament per part de l'hospital. (veure procediment al moodle)

11. ACTIVIDAD DE RECERCA

Al servei hi ha dos línies de recerca obertes: Retinopatia Diabètica, a càrrec del Cap de Servei i Glaucoma, a càrrec de la tutora de residents en conjunt amb una adjunta del servei.

És el Cap de Servei qui es reuneix amb els residents per tractar temes de recerca buscant la participació dels residents en la publicació de comunicacions en congressos i revistes científiques.